

UCHWAŁA NR XXXII/266/2013

RADY GMINY PABIANICE

z dnia 25 lutego 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015.

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887, Nr 288, poz. 1690, z 2012r. poz. 579), oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym / tekst jednolity: Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z 2002r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, poz. 984, Nr 214, poz. 1806, z 2003r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 567/ Rada Gminy Pabianice

uchwała, co następuje:

- § 1. Uchwalić Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy Pabianice oraz Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Pabianicach.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Pabianice.

Przewodniczący
Rady Gminy Pabianice
dr Arkadiusz Jaks

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 - 2015

I. WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli grup zawodowych takich jak: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, kuratorów.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wiele - problemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy :

- obowiązek opracowywania przez samorzady gmin lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci,
- konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin,
- tworzenie środowiskowych form opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym,

- wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracownika socjalnego będzie zajmował się wyłącznie pracą z rodziną,
- wprowadzenie koordynacji wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego.

Wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmocnienie społeczności lokalnej. W rodzinie, bowiem dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się „kapitał ludzki”, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na tempo jego rozwoju.

Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się rodzinę, w której występują istotne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb biologicznych i psychospołecznych dziecka. Problemy w takich rodzinach mają najczęściej charakter wielopokoleniowego procesu tworząc przez to błędne koło, które ciężko rodzinie przerwać wyłącznie własnymi siłami.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Gmina Pabianice jest gminą o charakterze wiejskim. Na jej terenie zlokalizowane są cztery szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi, gimnazjum, ośrodek zdrowia oraz ośrodek pomocy społecznej

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o

osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pabianicach.

Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje nt liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, ilość dzieci z terenu gminy Pabianice umieszczonych w pieczy

zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych oraz Funduszu Alimentacyjnego.

Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Wyszczególnienie

Rok 2012

Liczba mieszkańców gminy Pabianice – 6.244

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej - 420

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych - 253

Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego - 15

Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego - 2

Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Pabianice w wieku 0-12 - 853

Liczba młodzieży zamieszkującej w gminie Pabianice w wieku 13 – 18 - 421

Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Pabianice umieszczonych w pieczy zastępczej – 7

Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Pabianice umieszczonych w pieczy zastępczej w 2012 r. - 1

W gminie Pabianice w roku 2012 w wieku od 0 do 18 lat mieszkało 1274 osoby, co stanowi – 20,4 % ogółu mieszkańców. W tym, w wieku od 0 do 12 lat było 853 dzieci (13,6%) oraz od 13 do 18 roku życia było 421 (6,8%) osób.

W roku 2012 w różnorodnych formach pieczy zastępczej przebywało 7 osób, co stanowi 0,5 % grupy wiekowej od 0 do 18 roku życia.

Z analizy danych GOPS za 2012 rok wynika, że ok. 6,7 % mieszkańców gminy korzysta z różnych form wsparcia realizowanych przez ośrodek.

III. CELE PROGRAMU

Utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny jest celem priorytetowym, dlatego praca z rodziną powinna być rozpatrywana z perspektywy potrzeb dziecka.

Cel główny Programu:

Skuteczne wspieranie rodzin w przywracaniu im zdolności do pełnienia ich zadań.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.
2. Wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie oraz integracja rodziny.
3. Służenie odbudowywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
4. Neutralizowanie przypadków patogenicznego oddziaływania rodziny na dziecko.
5. Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Pabianice, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

V. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE NA RZECZ RODZINY

Profilaktyka rodzinna musi być rozumiana jako interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny w samorządzie.

1. Etapy pracy z rodziną

- System monitorowania sytuacji dziecka – gromadzenie informacji;
- Wywiad pracownika socjalnego – weryfikacja powziętej informacji, wstępna diagnoza, wniosek do kierownika GOPS o zaangażowanie asystenta rodziny;
- Podjęcie działań naprawczych przez asystenta rodziny;

- Diagnoza problemu;
- Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną (we współpracy z innymi podmiotami);
- Ocena sytuacji dziecka:
 - Sukces – zakończenie asysty, (powrót dziecka do rodziny);
 - Porażka – wniosek o skierowanie dziecka do pieczy zastępczej lub o zasadności pobytu w niej (interwencja sądu)

Usługi asystenta rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta

jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci.

Główne zadania asystenta

- całościowe wspieranie rodzin zagrożonych różnymi dysfunkcjami, wychowujących małoletnie dzieci;
- niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców;
- kompleksowe wsparcie pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze spokrewnione;

2. Wsparcie interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zatem zakładamy, że praca ta będzie realizowana przez powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami. Działania w powyższym zakresie koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach.

3. Środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do swoich dzieci, potrzebują pomocy w zakresie organizowania tym dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki instytucjonalnej nad dziećmi w wieku szkolnym oraz instytucji wspierających rodziny w wychowaniu i kształceniu dzieci. Rolę tę mogą pełnić **placówki wsparcia dziennego** oraz **rodziny wspierające**.

Efektywnym sposobem wspierania rodziny w wychowywaniu dziecka, mimo problemów występujących w rodzinie, jest stworzenie dzieciom i młodzieży z tych rodzin możliwości pobytu w środowiskowych dziennych instytucjach wychowawczych, czyli w różnorodnych placówkach wsparcia dziennego.

Placówki te powinny nie tylko organizować dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również wychowawcy w nich zatrudnieni powinni współpracować z rodzicami dziecka, uczyć ich jak rozumieć swoje dziecko, jak je wychowywać, jak współpracować ze szkołą itp.

Formy placówek wsparcia dziennego:

- **opiekuńcza** w tym koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze (obejmuje opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań);
- **specjalistyczna** - organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne, realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;
- **pracy podwórkowej** realizowanej przez wychowawcę (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

4. Rodziny wspierające

Rodzina z najbliższego otoczenia, gotowa pomagać i spełniająca warunki określone w Ustawie.

Zadanie rodziny wspierającej:

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m. in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego.

Warunki:

- odbycie szkolenia na koszt gminy (z wyjątkiem rodzin przeszkolonych w zakresie pieczy zastępczej);
- określenie zadań w planie pracy z rodziną;
- zawarcie umowy z wójtem określającej zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

5. Poradnictwo specjalistyczne.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, prawnego, zawodowego, itp.), terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to potrzebne i możliwe, praca powinna opierać się o kontrakt z rodziną.

Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrzrodzinnych. Terapia rodzin powinna być prowadzona z wykorzystaniem najnowszych metod i technik terapeutycznych.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej.

Kolejnym narzędziem wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych będzie pomoc wolontarystyczna oraz tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych. Ich celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie systemu wsparcia.

7. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin.

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku i inne. Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

VI. PARTYCYPACJA W KOSZTACH UMIESZCZENIA DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

VII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Założenia Programu Wspierania Rodziny w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie gminy Pabianice osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

- a) podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Gminy Pabianice,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach,
 - szkoły podstawowe i gimnazjalne,
 - ośrodek zdrowia
- b) podmioty niepubliczne:
- kluby i organizacje sportowe,
 - kościoły i związki wyznaniowe,
- c) samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym, i inne:
- Komenda Powiatowa Policji,
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,

W realizacji swoich zadań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

Program jest zobowiązaniem samorządu gminy i jego jednostek do realizacji przyjętych celów, a także ma za zadanie stymulować do ukierunkowanych działań na rzecz dziecka i rodziny.

VIII. ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu gminy Pabianice,
 - dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
 - dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
 - programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
 - funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

IX. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkie działań opisanych w niniejszym Programie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach w terminie **do 31 marca każdego roku**, sporządzi sprawozdanie rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. Ilość interwencji kryzysowych.
2. Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach.
3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
4. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo.
5. Liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej.
6. Liczba dzieci objętych pomocą społeczną.
7. Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego.

8. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
9. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
10. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
11. Liczba osób usamodzielnionych.
12. Kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
16. Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, w formie posiłku w szkole, opłat za przedszkole oraz żłobek.